

Remissvar

SOU 2025:42 Säkerhetsskyddslagen – ytterligare kompletteringar

Saco, Sveriges Ingenjörer, Akavia, Naturvetarna och SRAT väljer att skicka in ett remissvar på betänkandet SOU 2025:42, trots att Saco inte har tillställts remissen. Flera av utredningens förslag handlar om kontroll och prövning av personal, dvs. anställda, och därmed har förslagen betydelse för Sacoförbundens medlemmar. Vi finner det anmärkningsvärt att ingen arbetstagarorganisation finns med på remisslistan.

Generellt

Vi ifrågasätter inte att hot och påtryckningar från såväl främmande makt som gängkriminella har ökat, och att ytterligare kompletteringar behövs i säkerhetsskyddslagen för att möta detta. Men det går inte att blunda för att t.ex. Säpo-anmälningar efter säkerhetsprövningar som inte lett till ett godkännande kan få en mycket stor negativ betydelse för de aktuella arbetstagarnas möjlighet att utöva sitt yrke. Som utredningen påpekar, gör förslagen att frågan om en möjlighet till överprövning blir än mer relevant. Det är därför helt nödvändigt att förslagen i utredningen SOU 2024:88 Säkerhetsprövningar – nya regler genomförs, och att möjligheterna att överklaga beslut utreds och genomförs på ett fullständigt sätt. Vi hänvisar till Sacos remissvar gällande den utredningen. Vi menar att inga förslag som berör säkerhetsprövningar för enskilda bör antas innan överklagandemöjligheterna finns på plats.

De utökade kontrollmöjligheterna

Som utredningen anför, innebär förslagen om att uppgifter ska lämnas ut från fler myndighetsregister att det är betydligt fler känsliga uppgifter som kommer att hanteras.

Vi förstår att behovet av ytterligare registerkontroller har ökat. Utredningen resonerar mycket om betydelsen av att en persons pålitlighet kan verifieras genom kontroll av uppgifter i register. Om uppgifterna i registren inte stämmer överens med vad personen i fråga

har uppgett, kan det innebära att personen inte är pålitlig och därmed en säkerhetsrisk. Vi vill dock påpeka att det är inte alltid så att den anställda vet vilka uppgifter som finns i registren, varför en mer fördjupad bedömning måste göras.

Det är bra att registerkontroll av närstående endast får göras för säkerhetsskyddsklass 1 och 2.

Saco vill också påtala att det är oerhört många utredningar som nu kommer med förslag om att registeruppgifter behöver delas i olika sammanhang. Det är väldigt svårt att få en helhetsbild av vilka uppgifter, myndigheter och syften det handlar om och vilka effekter det får för skyddet av den personliga integriteten. Detta är även något som den nu aktuella utredningen konstaterar. Bara när det gäller säkerhetsprövningar är det flera utredningar som har haft i uppdrag att se över regelverket, och ändå är det vissa frågor, t.ex. överklagandemöjligheterna, som ännu inte är fullt utredda. Vi beklagar att regeringen inte tar ett helhetsgrepp och ger en utredning tillräckligt med tid för att utreda samtliga aspekter.

Säpo-anmälan

Vi ser positivt på att skyldigheten att göra en anmälan till Säpo uppkommer först efter en förnyad säkerhetsprövning under anställningen, och inte vid rekryteringen. Det är bra att utredningen kommit fram till att det måste vara efter en fördjupad kontroll som man kan ta ställning till om en person utgör en sådan säkerhetsrisk att han eller hon inte kan ha det säkerhetsklassade arbetet. Man måste dock vara medveten om att varje tjänst kan ha olika säkerhetskrav och risker som kan föreligga kan bedömas på olika sätt. Arbetsgivarna har i nuläget ett förhållandevis stort utrymme att göra egna bedömningar av säkerhetsskyddet i sin verksamhet och hur säkerhetsprövningar går till.

Uppgifterna som hamnar hos Säpo, kan leda till att arbetstagaren inte får en tjänst hos en annan arbetsgivare, trots att förutsättningarna för det arbetet är annorlunda. Det är alltså viktigt att det framgår av förarbetena att en Säpo-anmälan inte automatiskt ska leda till att en arbetstagare är diskvalificerad från säkerhetsklassat arbete, utan att en nyanserad bedömning behöver göras.

Med en skyldighet att göra en Säpo-anmälan, som i sig är allvarligt för den person det gäller, är det ännu viktigare att det finns ett system för att överklaga säkerhetsbeslut som fattas av alla verksamhetsutövare. Som sagts ovan måste detta utredas fullt ut. Av rättssäkerhetsskäl behöver prövningen ske på ett likartat sätt, med möjligheter för fackliga organisationer att bistå sina medlemmar.

Med vänlig hälsning

Lena Granqvist
Samhällspolitisk chef, Saco

Helene Robson
Chefsjurist, Sveriges Ingenjörer

Sophie Silverryd
Förbundsjurist och biträdande
Förbundsdirektör, SRAT

Helena Larsson
Chefsjurist, Saco

Ellen Hall
Förbundsjurist, Akavia

Sofia Söderberg
Chefsjurist, Naturvetarna